

Arrantzalea: harrapari zena gaur itsasoaren zaintzaile

Britainia Handian bapore txikietan ari diren arrantzaleei laguntzaile bikaina atera zaie: naturari buruzko telelari famatu egin duten Monty Halls. Urtebete eman ondoren haien ofizioa ikasten, kontserbazionista ezagunak hobeto ulertu du baxurako itsasgizonen gaurko bizimodua eta biharko arrainaren zaintzaile onenak direla dio.

ITSASOKO ARRAINEN DESAGERTZEA seriotan hartzen dute Britainia Handian. Arrantzu burutsuago baten aldeko kanpainak han ez dira espainolezko *Pezqueñines, no gracias* bezalako arinkerietan geratzen, ezta gure arraindunei entzuten zaien “bertako bisigua aspaldi bukatu zela” bezalako keketan ere. Erresuma Batuko komunikabideetan arrantza iraunkorraz eztabaidatzen da, bortizki ere bai sarritan.

2010etik, esaterako, *Fish Fight* (Arrain borroka, estu itzulita) kanpaina berotzen du Hugh Fearnley-Whittingstall sukaldariak, salatzeko Ipar Itsasoan harrapatzen diren arrainen erdiak berriro uretara doazela akabatuta. Arrastean ari diren ontziek portura klase jakin batzuetakoak eramango dituzte eta gainerrako guztiak, aski balio komertzial ez dutenak, putzura botatzen berriz. Itsasoari kentzen zaion erdia itzultzen zaio alferrik galduta, hilda.

Arrain handiak gero eta urriago heltzen dira Europako kaietara, espezie batzuetatik alerik ere ez aspaldi, eta horren errua gehienetan arrantzari egotzen zaio, ez motiborik gabe. “Baina zalapartaren erdian- idatzi du Ruth Stylesek *The Ecologist* aldizkari bateranoan— Britainia Handiko itsasoko bizitzaz dauden eztabaida beroen artean, istorio honen atal bat falta zen: gizakiei

dagokiena”. Horixe da Monty Halls ezagutu eta azaltzen saiatu dena *The Fisherman’s Apprentice* izenez plazaratu dituen dokumentalean eta liburuan.

Britaniarren ezaguna da gaur 48 urte dituen Halls. Ingalaterrako *marinetan* militar aritua, biologiako ikasketak egin zituen eta azken urteotan telebistarako saio famatuak ekoiztu ditu, bai ibilaldiez (*Escape seriea*), bai itsasoko izakiez. Espedizioen gidari ere ibili da eta zenbait elkarte filantropiko sortu edo babesten du, militar erretiratuen aldeko bat ere bai tartean.

BBC kateak joan den otsailean 6 ataletan eskaini du Hallsen azken lana den *The Fisherman’s Apprentice*, euskaraz “Arrantzalearen apendizaje” edo besterik gabe “Baporean txo” esango genukeena. Urte betean txalupa txiki batean ikusi eta ikasi duena kontatzen du.

*The Ecologist*eko kazetariari aitortu dio beldurra ziela hasieran gizon gordin haiei. Orain aldiz, dio bizi deno defendituko dituela itsasgizonak. “Eskuzabalik hartu ninduten, berotasunez eta ikusminez ere bai, noski. Zaindu egin naute eta arrantzale horiek zaindu ez banindute han barruan genbiltzanean, seguruenik gaur Kanalean [itsasoan] egongo nintzen, ez bainekien zertan ari nintzen”.

Bere blogetik hartutako argazkian ageri da Monty Halls biologoa (erdian, burua estalita) eskifaiako bi lankideren artean, lehorretik hurbil arrantzuan. Kornuallesko Padstow herriko bapore batean aritu da urtebetez lanean, han ikasitako *The Fisherman’s Apprentice* izeneko dokumentalean eta liburuan azaltzeko. Britainia Handiko komunikabideetan asko eztabaidatzen da uhartea inguratzen duten itsasoan hilzoriaz eta horietan baporek egiten duten arrantza hobeto arautzeaz. Kanpaina handiak daude era iraunkorrean harrapatutako arrainak (hurbil eta garaian garaikoa) kontsumitzea sustatzeko. Kontserbazionisten eremuan hezia, Hallsen ikasi du itsasoa zaintzekotan arrantzaleei lana hobeto egiteko eskatzea adina dela beharrezkoa haiei laguntzea, arrainek, lanbideak eta herriak iraun dezaten.

Eskifaien bizimodu gogorra probatu du, goizik jaikitzea, bizkarrezurra apurtu arteko lana, egun luzeak eta soldata motzak. Ezin harritu gazteek ofizioa maite ez badute. “Gizonok 49 urte dituzte batz beste. Inork ez du nahi Dickensen garaiko lanbide hau. Datozenak heldu dira aita ere itsasoan aritua zutelako”.

Arrain iraunkor hurbilekoa

Lan gogorra, irabazi urriak eta azken urteetan arautegi zorrotzak, etorkizunean bapore txikiak are gutxiago izango dira. Justu arrantzurik iraunkorrena egiten dutenak. Hala uste du Hallsen: “Berdin segituz gero, ehun urte barru hilda egongo da flota hau, ondorengo 30-40 urteetan desagertuko dira txalupa txikiak. Eta orduan Gobernuak osatuko du batzorde bat jende oso argiek arrantza iraunkorrerako formularik berriena pentsatu dezaten. Eta proposatuko dituzte eskifai bakarrek txalupa txikiak, sare eta otar egonkorak usatuko dituztenak, egunero arrantza egingo dutenak hurbileko herrietan baporetik zuzenean saltzeko. Orduan atzera begiratuko dute eta konturatuko dira: ‘Ostia!’. Gaur egun horixe ari gara-eta egiten...”

Itsasoaren egoera tamalgarriaz gero eta gehiago dakigun arren,

dugu, eta modu iraunkorrago batean erosten hasi”.

Kornuallesko kostan miseratan debilen baporean aritu da Halls. Nasa eta otarretan harrapatzen dira krustazeoak, misera edo abakando, otarrain eta txangurru. Biltzen dutena arrantzaleei duela 20 urteko prezioan pagatzen zaienez, hauek gero eta otar gehiagorekin lan egitera behartuta daude, itsasoan milaka paratzen dituzten ontzien eta atzeritik bi sosetan inportatzen den jeneroaren erdian lehiakor izateko.

Itsasoa bizirik atxikitzeko politikak legeekin batera prezioen egokitztea ere ekarri beharko du. Alegia, lehorrekoak arraina garestiago erostera konformatu daitezela, baldin eta ontzi txikiek harrapatua bada. “Ohartzen naiz honi askok klase ertaineko baten iritzia dela esango duela. Bakarrik eta lanik gabe hiru haur aurrera atera behar dituen emakume batek esango dizu bere arazoa dela ahalik eta arrainik merkeena bilatzea. Ulertzen dut. Baina aukeratzeko ahalmena dugunok era jasangarrian harrapatutako arrainari saria eman beharra daukagu”.

Euskal Herrian ere agian zabalduko da arrantzari buruzko eztabaida, itsasoaren osasuna eta arrantzaileen bizimodua uztartuko dituen. Lerrook idazteko uanean jakinarazi du *Berriak* Bizkaia eta Gipuzkoan hegaluzea eta hegalaburra denek txalotutako teknika iraunkorrez harrapatzen dituzten arrantzaleek beren eskubideak saldu dizkiotela Mediterraneo-ko hegaluze faktoria kutsakor eta suntsitzailenari. ■

lehorrean arrain asko eta merke eskuratu nahi dugu. Eta lehorrean, oilasko merkearen eskaria asetzeko granja erraldoiak eraiki diren moduan, itsasoan ugaritu dira bapore handiak eta harrapari teknika bortitzak, arraste, haztegi, eta abar.

Hallsek salatzen du Britainia Handiko ontzidiaren %80 bapore txikiz osatuta egon arren, hauek doi-doi harrapatzen dutela mahaietara iristen den arrainkiaren %8. Itsasbazterretik hurbil aritzen diren txalupok dira arraina gehien zaintzen dutena, baina atzerriko produktuekin egiten zaien gerrak eta ontzi handien konkurrentziak hondora daramatza. “Ontzidia galtzen badugu, eta horretan ari gara gaur, berarekin galduko ditugu haien

inguruan bizi diren kostaldeko herriak, eta galduko ditugu kultura eta ondarea, gure uhartearen nortasunaren osagai funtsezkoa dena”. Hala omen da euskaldunona ere, edo agian *hala zen* esan beharko.

Amildegian amai daitekeen deriba eteteko, sokaren bi muturretan egin behar dira aldaketak, Monty Hallsen aburuz. “Lehorrekook gure ohiturak aldatu behar ditugu, erosteko moldeak aldatu. Arazoaren alde honi ezikusia egiten diogu. Nabarmenago ikusten dugu arrantzaleek aldatu beharrekoa: aparailuak usatzeko modua kanbiatu behar dute, itsasoa kontserbatzeko 2013rako antolatu nahi dugun eskualdekatzea errespetatu behar dute. Baina geuk ere aldatu behar

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

